

2017-03-31

Dnr: 511-6479-16

Natura 2000-områdets namn och områdeskod
Bäcklösa, SE0210291

Områdestyp och skyddsstatus

SAC (Särskilt bevarandeområde enligt EU:s art- och habitatdirektiv).

Regeringen godkände utpekande av området i juni 2001.

Tidigare bevarandeplan fastställdes av Länsstyrelsen i mars 2009.

Denna bevarandeplan fastställdes av Länsstyrelsen den 31 mars 2017.

Områdets storlek

44,3 ha

Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

<u>Kod</u>	<u>Namn</u>	<u>Areal</u>
9010	* Taiga	19,28 ha
9070	Trädklädd betesmark	4,94 ha (3,30 ha regeringsanmäld)

*) Bevarandet av naturtypen har hög prioritet inom EU.

Naturtypernas utbredning visas på karta, bilaga 1.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivets bilaga 2

1086 Cinnoberbagge (*Cucujus cinnaberinus*)

1386 Grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*)

Ägarförhållanden

Staten, Uppsala kommun, stiftelse, bolag.

Kommun

Uppsala.

Översiktlig beskrivning av området

Området ligger mellan Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och stadsdelarna Sunnersta och Gottsunda i Uppsala. I hela området finns spår som vittnar om att det tidigare har varit ett relativt öppet landskap, sannolikt mestadels till följd av bete. Nu har emellertid naturskogskaraktärer utvecklats i stora delar. Särskilt den norra delen utgör en förlängning av den unika grova tallskog som finns i Kronparken på Uppsalaåsen, även om tallarna inte riktigt har uppnått de unika diametrar som finns i

Kronparken. I södra halvan har strukturer som är typiska för grannaturskogen utvecklats, såsom döda träd i olika grad av nedbrytning. Här har också rödlistade insekter som är knutna till denna naturtyp påträffats. Området har ett mycket stort pedagogiskt värde. SLU använder det som exkursionslokal, skolor och daghem använder det som utflyktsmål och kommunens Gula stigen går genom området.

Bevarandesyfte

Bevarandesyftet med Natura 2000-området Bäcklösa är att bevara eller återställa gynnsamt tillstånd för de prioriterade bevarandevärden som anges nedan. Även prioriterade bevarandeåtgärder anges nedan.

Länsstyrelserna ska enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ta fram bevarandesyften för alla Natura 2000-områden.

Bevarandesyftet används tillsammans med beskrivningarna av områdets livsmiljöer och arter vid tillståndsprövningar som rör området, enligt 7 kap 28a – 29§§ miljöbalken.

Bevarandesyftet ger även vägledning om hur myndigheterna behöver arbeta för att prioritera Natura 2000-områden i det fortsatta skyddsarbetet enligt 7 kap. 27 § miljöbalken och 16 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Prioriterade bevarandevärden:

- Naturtyperna taiga, trädklädd betesmark.
- Arterna cinnoberbagge, grön sköldmossa.

Motivering:

- Området har särskilt värde för arten cinnoberbagge.

Prioriterade bevarandeåtgärder:

- Fortsatt bete.
- Grova lövträd och tallar hålls fria från igenväxningsvegetation.
- Åtgärder för att främja tillgången på lämpliga aspträd för cinnoberbagge.
- Dialog mellan Länsstyrelsen och Uppsala kommun kring skötsel och skydd i förhållande till rekreativvärden samt bebyggelseutveckling runt Natura 2000-området.

Beskrivning av naturtyper och arter

9010 - * Taiga (19,28 ha)

Delområde 1 domineras av grov tall, särskilt i anslutning till hällmarkspartierna. Bitvis finns stort inslag av grov gran, asp, sälg och björk. I utkanterna är aspinslaget särskilt högt och i hela området finns uppslag av ung asp. Flera grova granar har fallit så ställvis finns stor mängd död granved av olika nedbrytningsgrad. Det stora

2017-03-31

Dnr: 511-6479-16

inslaget av grov tall vittnar om att området tidigare har varit öppnare. Den stora mängden död granved i den centrala delen av delområdet utgör det största naturvårdsvärdet.

Kanterna och vissa av de centrala delarna av delområde 2 domineras av asp, sälg och björk som ställvis är grov. Många av de grova träden är döende eller döda och hyser fnöskticka och sälgticka. De centrala delarna domineras av 40–70-årig gran. Mycket av denna är döende och har delvis sågats upp men inte upparbetats. I syd finns en liten brant med öppenmarksvegetation som är sannolikt präglad av tidigare bete. Om inte denna del kan ingå i beteshage i framtiden, så kan återkommande röjning och gallring vara ett skötselalternativ.

Delområde 4 domineras av blandskog av olika ålder. Det finns partier med grov och döende gran, unga och täta lövskogssuccessioner samt hållmarkstallskog. Asp dominerar i vissa av kanterna. Det finns också en tät, 30-årig granplantering på 1,5 ha. Delområdet utgör en värdefull länk mellan de norra och södra områdena. Det hyser vidare ställvis stor mängd asp som kommer att bli ett viktigt substrat för cinnoberbaggen i framtiden.

Delområde 5 domineras av tall och vissa av dessa är mycket grova. Lövinslaget är 10-50%. Ställvis utgör gran uppemot 40 % av volymen, och högst är den i vilthägnat ovanför Naturicum. Mängden död ved är låg och av tidiga nedbrytningsstadier. I sydvästra delen förekommer självgallrande unga tall- och aspbestånd. I det brukade skogslandskapet är det ovanligt att sådana får utvecklas fritt. I sydöstra hörnet finns en allé med popplar där cinnoberbagge har påträffats.

Naturtypen är känslig för skogsbruk vilket skulle medföra att värdefulla funktioner och strukturer försvinner. Avvattningsföretag som ändrar hydrologin och hydrogeologin i området ger försämrade förutsättningar för naturtypen och dess typiska arter. Exploatering, täktverksamhet och vägbyggnation leder till habitatförstörelse och fragmentering. Frånvaro av lövträd och död ved i olika solexponeringsgrad missgynnar många av naturtypens arter.

9070 - Trädklädd betesmark (4,94 ha)

I delområde 3 finns vidkroniga ekar, lönnar och aspar som vittnar om att området tidigare har varit öppet. Området ingår i betesfällan som främst omfattar den angränsande, öppna marken. Igenväxning av asp började för 30-50 år sedan.

Delområde 7 ingår i betesfällan som främst omfattar den angränsande, öppna marken. Enstaka vidkroniga tallar och döda granar förekommer. De sista 30 åren har igenväxning av asp pågått, och trädslaget utgör nu åtminstone 50 % av volymen.

Utebliven skötsel av den hävdade marken, som leder till igenväxning och utarmning av den hävdgynnade och ljuskrävande floran och faunan, är ett direkt hot mot naturtypen. Detta gäller även olämplig skötsel, till exempel alltför kraftig röjning av buskar och träd samt överbetning. Tilläggsutfodring av betesdjur och gödsling (annat än från betande djur) skadar naturtypen, liksom spridning eller utsläpp av försurande

ämnen, närsalter och miljögifter. Skogsbruksåtgärder (annat än i naturvårdssyfte), skogsplantering i hagmarker, hydrologisk påverkan samt exploatering påverkar naturtypen negativt.

1086 – Cinnoberbagge (*Cucujus cinnaberinus*)

Cinnoberbaggen trivs i lövrika skogar och är beroende av nyligen död och döende asp för sin larvutveckling. Ofta hittar man den i brandskadade träd. Den är begränsad till Uppland, Gästrikland och Dalarna, med ca 90 % av landets totala population i Uppland. Uppland har därför ett särskilt ansvar för att bevara arten. Cinnoberbaggen är utsedd till Upplands landskapsinsekt. Arten är utpekad som ansvarsart för länet och dess habitat som en asvarsnaturtyp för länet.

Arten är känslig för brist på gamla aspar som åldras och dör. På längre sikt är den känslig för successionen som gör att skogarna blir för slutna och aspen konkurreras ut av barrträden. Utan naturliga störningar i form av bränder, större stormskador eller (*andra*) insektsangrepp kommer arten att försvinna om inte aktiva åtgärder vidtas för att öppna upp skogarna. Produktionsinriktat skogsbruk, röjning av död ved (särskilt av asp) och exploatering är ett stort hot mot arten. Dessa åtgärder leder även till att arten får en fragmenterad utbredning, med spridningssvårigheter och risk för slumpvist utdödande som följd.

1386 – Grön skölmossa (*Buxbaumia viridis*)

Arten växer på multnande stammar och stubbar, i frisk till fuktig barr- eller blandskog. Substratet är murken, mjuk ved av gran, men den kan även förekomma på ved av tall och lövträd. Vanligtvis finns endast några få sporkapslar på varje låga. Arten finns i skog som lämnats till mer eller mindre fri utveckling, där småskaliga störningar leder till fortlöpande tillförsel av grov död ved i olika former, vilken arten kan växa på. De substrat som mossan föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på lämplig ved inom spridningsavstånd på varje lokal. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest 1 m vegetativt, och effektivt 1 km med sporer under en 10-årsperiod.

Grön sköldmossa är känslig för skogsavverkning (ökad exponering och uttorkning), och bristen på grov död ved i skogen utgör det allvarligaste hotet mot arten. En minskning av skogar med lämpliga livsmiljöer gör att avståndet dem emellan blir så långt att de isoleras från varandra och utdöenderisken ökar.

Bevarandemål

9010 - * Taiga

Arealen taiga ska vara minst 19,3 ha. Den barrdominerade taigan ska ha ett påtagligt inslag av asp, med såväl grova, gamla och döda aspar som föryngring av asp. Andra lövträdslag, som sälg och björk ska förekomma. Området ska ha rikligt med död ved i olika nedbrytningsstadier. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett måttligt inslag genom en variation mellan täta resp. öppna och glest beskogade delar. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta

överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer, exempelvis ullticka, gränsticka, rynkskinn.

9070 - Trädklädd betesmark

Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 4,9 ha. Naturtypen ska bestå av hagmark med ett gles, luckigt trädskikt som domineras av lövträd, främst ek, lönn, asp och tall. Öppna ängsytter med hävdgynnad flora ska förekomma inom naturtypen. Grova och vidkroniga, solitära lövträd ska vara solbelysta och inte trängda av andra träd. Död ved ska finnas i naturtypen och föryngring av asp ska gynnas, utan att för den delen utgöra hinder för bete. Typiska kärlväxtarter ska förekomma i livskraftiga populationer.

1086 – Cinnoberbagge (*Cucujus cinnaberinus*)

Cinnoberbagge ska ha en livskraftig population i området. Det ska finnas gamla aspar och föryngring av nya aspar som efterträdare. Det ska finnas följande strukturer/substrat: liggande död ved och stubbar av asp; stående döda eller döende aspar.

1386 – Grön sköldmossa (*Buxbaumia viridis*)

Grön sköldmossa förekommer på multnande lågor och stubbar, främst på granved. I området ska det finnas en god kontinuerlig tillgång på murken granved och de hydrologiska förhållandena ska vara gynnsamma för arten.

Bevarandetillstånd idag

Området och arterna bedöms idag ha gynnsamt bevarandetillstånd.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

- Upphört eller för svagt bete.
- Borttagande av död ved.
- Skogsbruk.
- Trängning av grova gamla träd.
- Minskad andel lövträd.

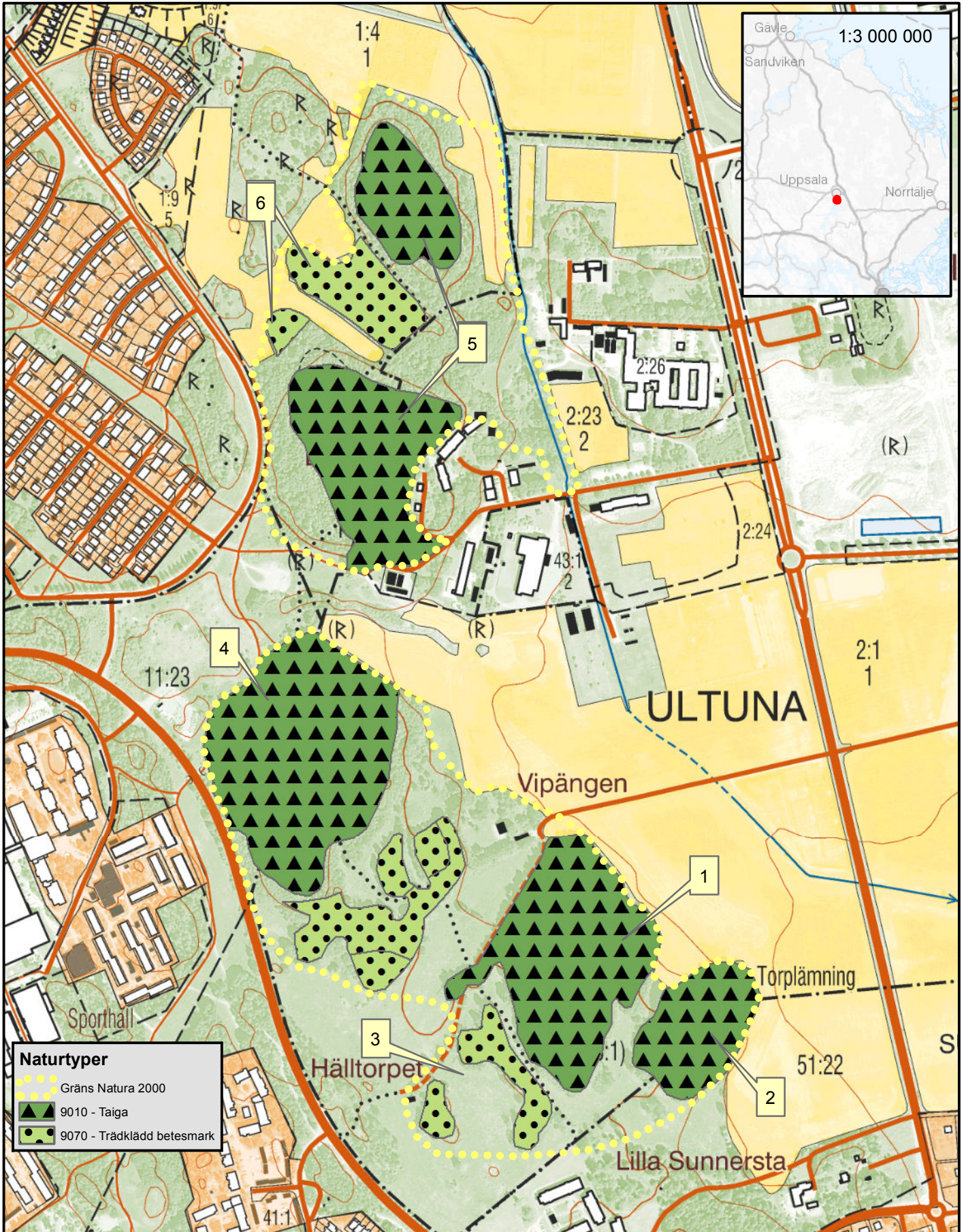
Bevarandeåtgärder

Se prioriterade bevarandeåtgärder.

Bilaga

1. Naturtyper enligt Natura 2000.

Bilaga 1. Naturtyper enligt Natura 2000.
 Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
 Bevarandeplan 2017-03-31,
 dnr 511-6479-16. **Natura 2000-området**
Bäcklösa,
SE0210291, Kommun: Uppsala.

Naturtyper

- Gräns Natura 2000
- 9010 - Taiga
- 9070 - Trädklädd betesmark

0 60 120 180 240
 Meter

1:7 000

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen